

Criminologia per a principiants

Docent: Beatriz López González

Curs 2024-25: UNED Sènior Cornellà

Hores lectives: 30

Dia i hora: dijous de 18:00 a 20:00 h

Idioma: castellà, català

Calendari: octubre: 10, 17, 24 i 31
                      novembre: 7, 14, 21 i 28
                      desembre: 5, 12 i 19
                      gener: 9, 16, 23 i 30

Introducció

Entendre com és possible que l'ésser humà transgredeixi uns certs límits, atemptant contra drets fonamentals com la vida i la integritat física, ha estat i continua sent un misteri que la criminologia tracta de desvetllar des dels seus orígens.

Si parem atenció al “boom” que el “*true crime*” està tenint en els últims anys prenent com a referència la seva presència en pel·lícules, documentals, sèries i novel·les, podem fer-nos una idea de l'abast magnètic que exerceix aquest fenomen.

Comprendre per què algú és capaç de cometre un delictes, sobretot aquells revesteixen especial violència, entendre quins són els factors condicionen o promouen aquests comportaments, analitzar quins tipus de delictes són els més freqüents, quins els més mediàtics i com evolucionen segons evoluciona la societat, conèixer el perfil de les víctimes i l'impacte que ser-ho té en les seves vides, veure quines formes de control

social formal i informal poden ajudar en la prevenció i control de la delinqüència... són algunes de les qüestions que abordarem en aquest curs.

Sent com és la criminologia una ciència interdisciplinària que tracta de desxifrar un fenomen tan complex i que, per a això, beu d'altres ciències com la psicologia, la medicina, el dret penal, la sociologia i l'antropologia, en les nostres classes ens centrarem en fer una aproximació general amb un abordatge senzill, amè i estimulants per a poder iniciar-nos en aquesta fascinant matèria i intentar respondre als seus grans interrogants.

Objectius

- Associar la curiositat de comprendre més i millor la criminalitat.
- Conèixer els elements fonamentals de la Criminologia.
- Fer una aproximació bàsica a les teories criminològiques més importants.
- Adquirir coneixements essencials per a la comprensió de la criminalitat i els seus factors principals: delicte, delinqüència, reacció social i víctimes.
- Revelar alguns misteris sobre la ment criminal a través dels perfils més rellevants.
- Poder explicar la violència i els comportaments criminals.
- Aprendre a partir de casos pràctics.

Programa

1. Què és la Criminologia? La Criminologia com a ciència: definició, objecte, funcions i principis bàsics. Relació amb altres ciències i disciplines. Criminologia *versus* Criminalística. La criminologia comprensiva.

2. Breu història de la Criminologia. L'Escola Clàssica. La Criminologia Positiva. L'Escola de Chicago. La Criminologia a Espanya.

3. El delicte. Processos de penalització i despenalització: criminalització primària i secundària. Delictes i desviacions. Tipologies delictives i perfils criminals. Aportacions criminològiques a la funció preventiva del delicte: polítiques de prevenció criminal.

4. Delinqüent. Teories explicatives de la criminalitat. Un criminal neix o es fa? Quins factors influeixen? Entenent la violència: explicacions biològiques, psicològiques, sociològiques. Perfils criminals: característiques identificatives. Crims organitzats, desorganitzats i mixtes.

5. Víctima i Victimologia. Què significa ser víctima d'un delicte? Definició. Tractament de les víctimes i la revictimització. Estadístiques victimològiques. Relació víctima-delinqüent. La mediació penal.

6. El control social. La reacció social davant el delicte i la seva influència en la prevenció.. Mètodes de control social: formal i informal. Forces i Cossos de Seguretat: Policia. Centres Penitenciaris. Alarma social, prejudicis i estereotips. Influència dels mitjans de comunicació i les xarxes socials.

7. Mètodes per a l'estudi de la criminalitat: qualitatiu i quantitatiu. Importància de les estadístiques. La xifra negra.

Metodologia

El curs està dividit en 15 sessions de caràcter presencial, de durada de dues hores cadascuna (30 hores en total).

Les sessions combinaran coneixements teòrics amb recursos complementaris, com a fragments de pel·lícules, documentals i sèries de tv així com casos reals, que ens permetin traslladar a la realitat els nous coneixements adquirits i aconseguir els objectius del curs.

Es realitzarà una sortida temàtica consistent a una visita a la Model de Barcelona (<https://www.lamodel.barcelona/es/visitas>).

Bibliografía

- BECCARIA, C., *De los delitos y las penas*, Ed. Folio Pub. Corp., 2003
- CID MOLINÉ, J. y LARRAURI PIJOAN, E., *Teorías criminológicas: explicación y prevención de la delincuencia*, Ed. Bosch, 2001.
- COBO MARTÍNEZ, F., *Conceptos Básicos De Criminología*, Ed. Formación Alcalá, 2013.
- HASSEMER, W. y MUÑOZ CONDE, F., *Introducción a la criminología*. Ed. Tirant lo Blanch, 2001.
- HERRERO HERRERO, C., *Criminología (Parte general y especial)*, Ed. Dykinson, 2007.
- GARRIDO GENOVÉS, V., *True Crime. La fascinación del mal*, Ed. Ariel, 2021
- GIL VILLA, F., *Introducción a las teorías criminológicas: por qué rompemos con la norma*, Ed. Tecnos, 2013.
- LARRAURI PIJOAN, E., *Introducción a la criminología y al sistema penal*, Ed. Trotta, 2020.
- MARK OLSHAKER, J.D., *Cazador de mentes: Mindhunter*, Ed. Planeta, 2022
- PORTA, C., *Crims: Ilum a la foscor*, Ed. La Campana, 2022.
- ROS CORDÓN, ESTEFANÍA, *Manual básico de criminología*, ed. Pinolia, 2023
- SERRANO TÀRRAGA, MARÍA DOLORES, *Criminología. Introducción a sus principios*, Ed. Dykinson S.L., 2018
- TAMARIT SUMALLA, JM, *La criminología*, Ed. UOC S.L., 2014
- VELASCO DE LA FUENTE, PAZ, *Homo Criminalis*, Ed. Ariel, 2021.
- VELASCO DE LA FUENTE, PAZ, *Criminal-mente*, Ed. Ariel, 2018.

Referencias en Internet:

- <https://www.criminolegs.cat/>
- <http://www.scec.es/>
- <http://www.criminologia.net>
- <https://eicyc.com/>